

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-907
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-2183, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS POLITIKŲ IR VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ DARBO APMOKĖJIMO
ĮSTATYMO NR. VIII-1904 2 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDĖLIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-2191 IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 4, 29
STRAIPSNIŲ IR 3 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-2193**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. spalio 17 d. sprendimo Nr. SV-S-928 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 4–6 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a:**

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo Nr. I-907 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-2183, Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir Įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-2191, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 4, 29 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-2193 ir teikti šias pastabas ir pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo:

1. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo Nr. I-907 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-2183 (toliau – Įstatymo projektas) 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės kontrolieriui atstovavimo šalyje ir užsienyje išlaidoms finansuoti *neatsiskaitytinai* kas mėnesį skiriama paskutinio šalies ūkio vieno vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydžio suma. Siekiant skaidrumo naudojant valstybės biudžeto lėšas, siūloma numatyti, kad tokios lėšos naudojamos *atsiskaitytinai*, ir šią dalį papildyti nurodant, kas nustato šių lėšų naudojimo tvarką.

2. Keičiamo įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad aukščiausiosios audito institucijos finansinių ataskaitų auditą kiekvienais metais atlieka audito įmonė. Atsižvelgiant į tai, kad finansinių ataskaitų auditas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo (toliau – Audito įstatymas) nuostatomis ir jį atlikus pateikiama auditoriaus išvada (Audito įstatymo 2 straipsnio 5, 12 dalys), sistemiškai vertinant keičiamo įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nuostatas dėl aukščiausiosios audito institucijos atsiskaitymo

Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatas siūloma keičiamo įstatymo 6 straipsnio 3 dalies paskutinį sakinį dėstyti nurodant, kad „aukščiausiosios audito institucijos finansinių ataskaitų rinkinys kartu su auditoriaus išvada, finansinių ataskaitų audito ataskaita ir aukščiausiosios audito institucijos veiklos ataskaita pateikiamas Seimui iki gegužės 31 dienos“.

3. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad aukščiausioji audito institucija nusistatys ir taikys metodinius dokumentus, t. y. metodikas, parengtas pagal tarptautiniu lygiu pripažintus standartus, taip pat atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje nurodytus tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kuriais vadovaujantis bus atliekamas valstybinis auditas, siūloma paaiškinti, kas yra keičiamo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta „vieninga audito metodikos taikymo praktika“.

4. Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 2 punkte numatyta, kad aukščiausiosios audito institucijos administracijos vadovas kontroliuoja aukščiausiosios audito institucijos *administracinę ūkinę veiklą*. Siekiant teisinio aiškumo, vietoj sąvokos „administracinė ūkinė veikla“ siūloma vartoti sąvoką „vidaus administravimo veikla“. Pažymėtina, kad vidaus administravimas apibrėžtas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje ir apima veiklą, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto savarankiškas funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas), kad jis galėtų atlikti viešąjį administravimą.

5. Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 3 punkte numatyta, kad aukščiausiosios audito institucijos administracijos vadovas dalyvauja organizuojant ir koordinuojant valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojų pavedimų vykdymą, teisės aktų projektų rengimą, derinimą *ir koordinavimą*. Siūloma išbraukti žodžius „ir koordinavimą“ kaip perteklinius.

6. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo, įsigaliojusio 2019 m. sausio 1 d., 2 straipsnio 8 dalyje pateiktą valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų apibrėžtį, siūloma keičiamo įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje po žodžio „institucijoms“ įrašyti žodžius „ir įstaigoms“.

7. Keičiamo įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad valstybinis auditorius – aukščiausiosios audito institucijos tarnautojas, atliekantis valstybinį auditą ar valstybinio audito priežiūrą ar peržiūrą, prisiekęs Lietuvai ir turintis administracinius įgaliojimus ir šio įstatymo nustatytas teises ir pareigas. Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje pateiktą viešojo administravimo apibrėžtį, siūloma vietoj sąvokos „administraciniai įgaliojimai“ vartoti sąvoką „viešojo administravimo įgaliojimai“.

8. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamo įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje, 21 straipsnio 3 dalyje numatomas reikalavimas skiriamam valstybės kontrolieriui ir jo pavaduotojui turėti įvairių sričių darbo stažą, tarp kurio paminėtas ir apskaitos, ir finansinio darbo stažas, siūloma

arba atsisakyti apskaitos srities darbo stažo išskyrimo, paliekant tik finansinio darbo stažą, arba palikti apskaitos sritį, bet ją patikslinti į „buhalterinės apskaitos“, ir paminėti kitas sritis, ne mažiau susijusias su valstybiniu auditu, t. y. „valstybinio audito, finansinių ataskaitų audito, buhalterinės apskaitos, finansinių ataskaitų rengimo“.

9. Keičiamo įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad asmenų prašymai ir skundai nagrinėjami, jeigu jie yra tiesiogiai susiję su aukščiausiosios audito institucijos veiklos rezultatais. Siūloma papildyti šią dalį nurodant, kokie būtų Valstybės kontrolės veiksmų gavus asmens prašymą ar skundą, kuris nėra tiesiogiai susijęs su Valstybės kontrolės veiklos rezultatais (persiųsti pagal kompetenciją nagrinėti kitai institucijai, informuoti asmenį apie prašymo nenagrinėjimą ar pan.). Taip pat siūlytume patikslinti to paties straipsnio 3 dalį nurodant subjektą, kuris tvirtina Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo tvarkos aprašą Valstybės kontrolėje.

10. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktuose nustatytus aiškumo ir sistemiškumo principus siūloma:

10.1. sukonkretinti keičiamo įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje numatytus „privalomus pagal teisės aktus auditus“;

10.2. keičiamo įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje apibrėžiant valstybinio audito išvadą prieš žodį „nuomonė“ įterpti žodį „nepriklausoma“, kaip nurodyta keičiamo įstatymo 2 straipsnio 1 ir 5 dalyse;

10.3. atsižvelgiant į tai, kad keičiamo įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje vartojamos tokios sąvokos kaip „finansinių ataskaitų auditas“, „audito įmonė“, keičiamo įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje turėtų būti nuoroda ir į Audito įstatymą;

10.4. patikslinti keičiamo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose, 9 straipsnio 1 dalies 6, 8 punktuose, 13 straipsnio 2 dalies 2 punkte, 15 straipsnio 1 dalyje vartojamus žodžius „išvados“ ir „(audito) ataskaitos“ atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 2 straipsnio 7 ir 8 dalyse vartojamas sąvokas „valstybinio audito ataskaita“ ir „valstybinio audito išvada“;

10.5. patikslinti keičiamo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatą „materialinių vertybių inventorizacija“ atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme vartojamas sąvokas, į Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 19 straipsnio 9 dalies nuostatas ir į tai, kad inventorizacija apima ne tik turtą, bet ir įsipareigojimus, taip pat siūloma šį punktą papildyti nuostata, kad valstybiniai auditoriai turi teisę tikrinti ne tik turtą, bet ir įsipareigojimus;

10.6. atsižvelgiant į tai, kad keičiamo įstatymo 2 straipsnio 1, 5, 9, 11 dalyse numatyti auditai apibrėžti kaip vertinimai, tikslintinos keičiamo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punkto („specifinių sričių auditas ar vertinimas“), 13 straipsnio 2, 3 dalių („auditus ar vertinimus“) nuostatos.

11. Keičiamo įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad aukščiausiosios audito institucijos tarnautojai yra darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Įstatymo projekto

aiškinamajame rašte nurodyta, kad buvimas valstybės tarnybos sudėtine dalimi neužtikrina visaverčio funkcinio ir organizacinio savarankiškumo, būtino nešališkai ir netrikdomai vykdyti aukščiausiai audito institucijai patikėtus uždavinius ir pasiekti tinkamą veiklos kokybę.

Manytina, kad Įstatymo projekte numatytos pakankamos priemonės Valstybės kontrolės funkciniam ir organizaciniam savarankiškumui užtikrinti: Valstybės kontrolės teisinis statusas ir vieta valstybės institucinėje sąrangoje (keičiamo įstatymo 3 straipsnis), finansavimo tvarka (keičiamo įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalys), apsauga nuo išorinio spaudimo (keičiamo įstatymo 4 straipsnio 3 dalis, 19 straipsnio 3 dalis), galimybė laisvai planuoti ir vykdyti auditus (keičiamo įstatymo 13 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Valstybės tarnybos įstatymo redakcijoje valstybės tarnyba apibrėžiama kaip *valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose pareigas einančių asmenų profesinė veikla, kuria atliekamos viešojo administravimo funkcijos ir (arba) padedama valstybės ar vietos valdžią įgyvendinantiems asmenims atlikti jiems nustatytas funkcijas*, išskyrus ūkinio ir (ar) techninio pobūdžio funkcijas. Taigi, valstybės tarnybos, kaip profesinės veiklos, turinį sudaro viešojo administravimo funkcijų atlikimas ir (arba) pagalba valstybės ar vietos valdžią įgyvendinantiems asmenims atlikti jiems nustatytas funkcijas. Atsižvelgiant į tai, kad viešojo administravimo funkcijų atlikimas laikytinas pagrindiniu valstybės tarnybos ir darbo santykių skiriamuoju bruožu, o Valstybės kontrolės tarnautojai atlieka viešojo administravimo funkcijas valstybinio audito ir biudžeto politikos kontrolės srityse, todėl Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos taikytinos Valstybės kontrolės tarnautojams, kiek tai neprieštarauja Įstatymo projekto tikslams.

12. Keičiamo įstatymo IX skyriuje „Darbo užmokestis ir atostogos“ siūloma reglamentuoti visų aukščiausiosios audito institucijos tarnautojų (valstybės kontrolieriaus, jo pavaduotojų, administracijos vadovo ir kitų tarnautojų) darbo užmokestį. Pagal keičiamo įstatymo 28 straipsnio 3–6 dalis, kuriose numatyti aukščiausiosios audito institucijos tarnautojų pareiginės algos dydžiai, valstybės kontrolieriaus pareiginės algos dydis susiejamas su šalies ūkio darbuotojų vidutiniu mėnesiniu bruto darbo užmokesčiu ir yra lygus 6 vidutiniams darbo užmokesčiams, valstybės kontrolieriaus pavaduotojų ir administracijos vadovo – 90 procentų valstybės kontrolieriaus pareiginės algos dydžio, tarnautojų, kurie eina vadovaujamąsias pareigas, – iki 85 procentų valstybės kontrolieriaus pareiginės algos dydžio, valstybinių auditorių, tarnautojų, dalyvaujančių atliekant valstybinį auditą, – iki 75 procentų valstybės kontrolieriaus pareiginės algos dydžio. Taip pat gali būti nustatyta iki 30 procentų pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio kintamoji pareiginės algos dalis (priemokos), išskyrus valstybės kontrolierių, jo pavaduotojus ir administracijos vadovą.

Valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojų, kitų tarnautojų darbo užmokestį nustatant Įstatymo projekte siūlomu būdu, šių tarnautojų darbo apmokėjimas išsiskirtų iš bendros

valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo sistemos, kurioje nustatant darbo užmokestį taikomas pareiginės algos bazinis dydis, kuris, atsižvelgiant į praėjusių metų vidutinę metinę infliaciją (skaičiuojant nacionalinį vartotojų kainų indeksą), minimaliosios mėnesinės algos dydį ir kitų vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje dydžiui ir kitimui poveikį turinčių veiksnių įtaką, kasmet tvirtinamas Seimo įvertinus valstybės politikams ir valstybės pareigūnams atstovaujančių organizacijų pasiūlymus bei nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje sulgytą bazinį dydį.

Pagal Įstatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojų, kitų tarnautojų darbo užmokestis viršytų ar susilygintų su kitų aukščiausių valstybės pareigūnų darbo užmokesčiu. Atsižvelgiant į lygiateisiškumo principą ir į tai, kad Valstybės kontrolė yra viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijoje eksplicitiškai įvardytų subjektų (šalia Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir kt.), siūlytina Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pateikti atitinkamus argumentus, kuriais būtų pagrindžiamas Valstybės kontrolės darbuotojų darbo apmokėjimo išimtinio teisinio reguliavimo, palyginti su kitais Konstitucijoje įvardytais subjektais, įtvirtinimas.

13. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad valstybės biudžeto ir (ar) įsteigtų fondų ar kitų lėšų šiam įstatymui įgyvendinti nereikia. Įvertinus nuo 2019 m. sausio 1 d. keičiamame įstatyme numatomus Valstybės kontrolės tarnautojų pareiginės algos dydžius ir atsižvelgiant į 2018–2021 metų ekonominės raidos scenarijų (paskelbtas Finansų ministerijos interneto svetainėje 2018 m. rugsėjo 12 d.), pagal kurį prognozuojamas vidutinio darbo užmokesčio augimas 2019 m. – 7,5 proc., 2020 m. – 6,4 proc., 2021 m. – 6 proc., darytina išvada, kad, priėmus siūlomą įstatymą ir jam įgyvendinti neskiriant papildomų valstybės biudžeto asignavimų, Valstybės kontrolės struktūra toliau turėtų būti optimizuojama. Pažymėtina, kad 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme Valstybės kontrolės tarnautojų darbo užmokesčiui padidinti papildomų valstybės biudžeto asignavimų nenumatyta. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad „<...> įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“).

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

FM Teisės departamento
direktorius
[Signature]
E. Valdas Kašėta
2019-01-15

[Signature]
2019.01-15

Finansų ministras
[Signature]
V. Šlapka
2019-01-16